

ians abroad] М., 241.

4. Abramov, A. P. (2009) Этическое воспитание личности в образовательной среде: опыт Японии [Ethical education of the person in the educational environment: the experience of Japan] // Выховна робота в умовах безперервної освіти : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. – Кн. : Вyd-vo NUA, 37–41.

ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ ВОЕННО-ПАТРИОТИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ

В. В. Моисеев

Аннотация. В статье раскрыта сущность "зарубежного опыта военно-патриотического воспитания студенческой молодежи", которая рассматривается как приоритетное направление национальных систем образования, как в Украине, так и в других странах мира с учетом определенных национальных, экономических, религиозных, территориальных и других особенностей. Для наработок единственных моральных ценностей, а следовательно единственных принципов, методов для усовершенствования национальных нормативно-правовых актов, базы военно-патриотического воспитания студенческой молодежи с учетом национального и мирового опыта.

Ключевые слова: опыт, воспитание, патриотизм, военно-патриотическое воспитание.

FOREIGN EXPERIENCE OF MILITARY-PATRIOTIC EDUCATION STUDENTS

V.V. Moiseev

Abstract. The article has revealed the essence of "foreign experience of military and patriotic education of students" which is seen as a priority trend of national education systems, both in Ukraine and in other countries, taking into account specific national, economic, religious, territorial and other peculiarities. Developments of common moral values, and hence common principles and methods of national laws and regulations improvement, framework of military and patriotic education of students, taking into account national and international experience have been outlined in the article.

Keywords: experience, education, patriotism, military-patriotic education.

УДК 378

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ-ВИКЛАДАЧІВ ДО ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ДЮСШ

О.О. НАДТОКА, аспірант кафедри освіти та управління навчальним закладом

Класичний приватний університет

E-mail: suhoy03@mail.ru

Анотація. Проаналізовано останні публікації із проблематики підготовки студентів напряму напряму 6.010202 «Спорт» до виховної роботи в дитячо-юнацьких спортивних школах. Визначено актуальність розроблення методик для визначення рівня готовності майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи. Мета дослідження - розроблення системи оцінювання готовності майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи в дитячо-юнацьких спортивних школах. Методи дослідження: аналіз літератури з визначеної проблематики; пілотні дослідження зі встановлення норм авторських методик. Представлено відповідний авторський інструментарій який побудовано з урахуванням структурного аналізу базових категорій дослідження: оцінювання, готовність, майбутні тренери-викладачі, виховна робота, дитячо-юнацькі спортивні школи. Емпірично обґрунтовано норми готовності

© О. О. Надтока, 2016

майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи в дитячо-юнацьких спортивних школах, які містять за когнітивним критерієм – розроблений автором тест знань, за афективним критерієм – авторський тест-опитувальник, які мають емпірично встановлені норми: а за діяльнісним критерієм – експертне оцінювання поведінки студентів у квазіпрофесійних ситуаціях. Перспективи подальших досліджень полягають у проведенні експериментальної роботи з формування готовності майбутніх фахівців до виховної роботи в дитячо-юнацьких спортивних школах, а також аналізу її результатів.

Ключові слова: оцінювання, готовність, майбутні тренери-викладачі, виховна робота, ДЮСШ.

Актуальність (Introduction). Загальноприйнятою на сьогодні є теза про те, що результати освіти – це очікувані й вимірювані конкретні досягнення студентів, які визначаються на основі того, як студент здатен виконувати професійні функції по завершенні освітньої програми або її частини [0, с. 104].

Без визначення критеріїв, а також інструментів оцінювання означених досягнень процес фахової підготовки взагалі, і процес формування тих, чи інших компетенцій, знань або умінь не може вважатися закінченим і педагогічно доцільним. Сказане є справедливим і для процесу підготовки майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи в ДЮСШ, який виступає предметом нашого дисертаційного дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent researches and publications). Проведений аналіз наукових праць, присвячених питанням професійної підготовки тренерів-викладачів (М. Буренко [0], Н. Волянчук [2], В. Мазін [4], А. Нужина [6], Д. Перепляотчиков [7], А. Свасьєв [10], Л. Сущенко [11], Н. Фазлєєв [12] та ін.) показав, що розроблення дієвих засобів оцінювання готовності майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи в ДЮСШ ще не ставало предметом наукової уваги.

Мета (Purpose) статі. Остання констатація обумовила спрямування наших зусиль на проведення дослідження, мета якого – розроблення системи оцінювання готовності майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи в ДЮСШ.

Методи (Methods). Методи дослідження: аналіз літератури з визначеної проблематики; пілотні дослідження зі встановлення норм авторських методик.

Результати (Results). Першою складовою системи оцінювання готовності майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи в ДЮСШ виступають відповідні критерії, які у нашому дослідженні розуміються як якості, властивості, ознаки об'єкту, що вивчається, що дозволяють говорити про його стан, рівень розвитку, функціонування; ознаки, на підставі яких дається оцінка якого-небудь явища, дії, ідеї [9, с. 163].

Визначаючи критерії готовності майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи будемо виходити з того, що вони мають бути об'єктивними; відображати найістотніші моменти явища, що досліджується [5, с. 48]. Як правило, критерії оцінки сформованості цільових характеристик фахової підготовки фахівців галузі фізичного виховання і спорту визначаються авторами на основі відповідних класифікаційно-оцінних моделей того чи іншого феномену, за допомогою яких здійснюється фіксація ознак суб'єктів професійної або навчальної діяльності, а також визначення їхньої схожості та відмінностей [10].

У нашому дослідженні не будемо робити виняток, визначивши критерії готовності майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи в ДЮСШ на основі емпірично підтвердженого технологічного конструкту, що відображає авторські модельні уявлення про зміст готовності майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи в ДЮСШ. Як відмічається у наукових працях, критерії, як ознаки об'єкту, що мають бути виміряні, пов'язані з кількісними показниками, що фіксують міру розвитку властивості, яка співвідноситься із тим чи іншим критерієм [13, с. 48]. Отже, у нашому дослідженні критеріями готовності майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи в ДЮСШ виступатимуть визначені на

основі емпірично підтвердженого конструкту складові готовності, а її показниками – ознаки, що співвідносяться із цими складовими.

Таким чином, на основі сказаного вище, визначимо такі критерії і показники готовності майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи в ДЮСШ:

- когнітивний, що характеризує знання і переконання майбутнього тренера-викладача, показниками якого виступають: уявлення про цільові орієнтири виховання юних спортсменів; уявлення про методи, ситуації, а також етапи виховної роботи в ДЮСШ; володіння термінологією;

- афективний, що характеризує сформованість мотивів, переконань, ціннісних орієнтацій, які визначають спрямованість діяльності тренера на виконання виховної місії. Показниками цього критерію виступають: упевненість у важливості і необхідності своєї виховної місії; гуманне відношення до вихованців; справедливість;

- поведінковий, що характеризує готовність до педагогічної дії (особистісні якості). Показниками якого виступають: натхненність; винахідливість ситуативна (кмітливість); наполегливість та послідовність; організаційні здібності; комунікабельність.

Визначення критеріїв і показників готовності майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи в ДЮСШ дає нам змогу перейти до розроблення відповідного діагностичного комплексу. За авторським задумом, цей комплекс має інтегрувати:

- тест знань – для оцінювання сформованості когнітивного компоненту готовності;
- опитувальник – для оцінювання сформованості афективного компоненту готовності майбутніх тренерів;

- експертне оцінювання діяльності студентів у квазіпрофесійних ситуаціях – для встановлення рівню розвитку поведінкового компоненту готовності майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи в ДЮСШ.

Означені методи оцінювання відповідають характеру визначених критеріїв. Окрім цього, їх вибір ґрунтується на міркуваннях і емпіричних розвідках, результати яких приведені нижче.

Першим методом оцінювання виховної готовності тренерів-викладачів виступає тестування знань з методики виховної роботи.

При цьому, ми спираємося на загальноприйнятту тезу про те, що безперечною перевагою тестування є його технологічність і надійність. Окрім того, тестування сприяє створенню творчої атмосфери змагальності при навчанні; надає об'єктивну інформацію для подальшого планування навчального процесу з урахуванням можливостей студентів [0, с. 106].

Зважаючи на позитивну характеристику тестування у наукових публікаціях, а також на свій педагогічний досвід, було розроблено тест, що включає три блоки:

- перший блок спрямований на виявлення рівня знань студентів у контексті визначення цільових орієнтирів спортивного виховання;

- другий блок – на виявлення рівню знань майбутніх тренерів-викладачів з методів виховання і етапів виховного процесу;

- третій блок спрямований на виявлення рівню знань студентів у галузі термінології виховної роботи.

Кожний блок складається з 10 питань, сформульованих на основі змісту відповідних модулів (відповідно, взагалі, тест складається з 30 запитань).

Відмітимо, що формулювання питань тесту спираються на концепцію виховання у юних спортсменів олімпійської культури, запропоновану В. Мазінім).

Оцінювання результатів комп'ютерного тестування відбуватиметься на основі кількості неправильних відповідей. Іншими словами, при тестуванні первинним показником (сирим балом) рівню знань слугує кількість неправильних відповідей студента.

Одним з поточних завдань нашої дослідно-експериментальної роботи стало визначення норм оцінювання знань студентів за описаним вище тестом, для чого проведе-

но пілотне тестування невеликої вибірки майбутніх тренерів-викладачів, а також статистична обробка отриманих даних.

Пілотне дослідження проведено на вибірці трьох навчальних груп спеціальності «Спорт (за видами)» факультету фізичного виховання і спорту ЗНУ (усього 64 майбутніх тренера-викладача). Після проходження студентами тестування ми розрахували статистичні показники за допомогою програми Statistica 6 (табл. 1).

Таблиця 1

Статистичні параметри розподілу «сирих» балів, отриманих у ході пілотних досліджень з нормування тесту знань

Статистичні показники	Значення
Кількість (n)	64
Середнє (m)	8,14
Мінімум	1
Максимум	20
33,33 процентіль	6
66,66 процентіль	9
Стандартне відхилення (σ)	4,25
Асиметрія	0,76
Ексцес	0,34

Як видно з табл. 1, статистичні показники не свідчать на користь нормальності розподілу вибірки, зокрема, асиметрія і ексцес мають доволі великі значення. Зважаючи на те, що ми не можемо стверджувати, що розподіл емпіричних даних є наближеним до нормального, серед методів стандартизації тесту знань нами обрано метод на основі визначення трьох рівнів, шляхом визначення 33,33, а також 66,66 процентіля [8].

У результаті обробки емпіричних результатів визначено такі межі рівнів тесту: високий рівень знань фіксується у студента в разі, коли неправильних відповідей відзначається 5 або менше; середній рівень знань фіксується у разі, коли неправильних відповідей від 6 до 9 включно; низький рівень знань відзначається, коли неправильних відповідей більше ніж 10.

При доборі засобів діагностики таких складових готовності майбутнього тренера-викладача до виховної роботи, як «упевненість у важливості і необхідності своєї виховної місії», «гуманне відношення до вихованців», а також «справедливість», ми виходили з того, що ступінь сформованості цих ознак може бути встановлений лише з використанням методики, яка передбачає вербалізацію тренером своїх установок, мотивів, цінностей. Ідеальним засобом для цього виступає особистісний опитувальник. Доцільність використання цього засобу у педагогічних дослідженнях перевірено практикою. Як відзначають автори, використання опитувальника дозволяє зробити дослідження надійним і технологічним [0; 4; 10]. Виходячи з визначених вище міркувань, з метою оцінювання сформованості афективного компоненту готовності майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи у ДЮСШ, нами розроблено опитувальник «Упевненість у необхідності виховної роботи», який інтегрує три блоки по 7 пунктів кожний: перший блок – «Упевненість у важливості і необхідності своєї виховної місії»; другий – «Гуманне відношення до вихованців»; третій – «Професійне самовизначення».

Пункти опитувальника супроводжує шкала Р. Лайкерта, характерною рисою якої є те, що ті чи інші судження або твердження оцінюються за п'ятибальною системою, наприклад, таким чином: «Повністю згоден» = 5; «Згоден» = 4; «Важко сказати» = 3; «Не згоден» = 2; «Повністю не згоден» = 1. Сума балів за декількома судженнями або твердженнями, поєднаними в окрему шкалу опитувальника, дає змогу виявити установку досліджуваного до того чи іншого явища або предмета [3, с. 265]. Підсумкове оцінювання афективного компоненту готовності майбутнього тренера-викладача до виховної роботи

в ДЮСШ з використанням розробленого нами опитувальника відбувається на основі середнього арифметичного за загальною шкалою.

У ході нашої дослідно-експериментальної роботи проведено стандартизацію опитувальника на вибірці майбутніх тренерів-викладачів (три навчальні групи спеціальності «Спорт (за видами)» факультету фізичного виховання і спорту ЗНУ (усього 55 респондентів)). Результати статистичної обробки отриманих даних представлені у таблиці 2.

Таблиця 2

Статистичні параметри розподілу «сирих» балів, отриманих у ході пілотних досліджень з нормування авторського опитувальника

Статистичні показники	Значення
Кількість (n)	55
Середнє (m)	61,64
Мінімум	32
Максимум	92
33,33 процентіль	54
66,66 процентіль	68
Стандартне відхилення (σ)	15,65
Асиметрія	-0,32
Ексцес	-0,63

Статистичні показники, наведені у табл. 2, не свідчать на користь нормальності розподілу вибірки (зокрема, асиметрія і ексцес мають доволі високі значення).

Зважаючи на останнє, серед методів стандартизації тесту знань нами обрано метод на визначення 33,33, а також 66,66 процентіля [8], на основі якого визначено такі межі трьох рівнів сформованості афективного компонента готовності майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи: високий рівень фіксується у студента в разі, коли він набирає 69 балів і більше; середній рівень фіксується у разі, коли він набирає від 54 до 68 балів включно; низький рівень відзначається коли студент набирає 53 бали, чи менше.

Іншим доцільним засобом діагностики готовності майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи в ДЮСШ виступає експертне оцінювання проведення тренувального заняття майбутнім тренером-викладачем у бригаді з досвідченим тренером на виробничій практиці.

Використання означеного засобу діагностики дає змогу подолати основний недолік традиційної фахової підготовки – відсутність її зв'язку з визначеними цілями вищої освіти – уміннями та навичками фахівця [3, с. 107].

Для оцінювання поведінкового компонента готовності майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи в ДЮСШ нами розроблено бланк оцінювання тренувального заняття експертами, у якому їм пропонується оцінити такі показники: натхненність; винахідливість ситуативна (кмітливність); наполегливість та послідовність; організаційні здібності; комунікабельність.

Досягнутий рівень розвитку ознаки оцінюється за такою шкалою: 1 – ознаку зовсім не сформовано; 2 – ознака у латентному стані; 3 – ознака проявляється ситуативно; 4 – ознаку сформовано, вона очевидно проявляється у більшості ситуацій діяльності; 5 – ознака набуває стійкого характеру, що не залежить від ситуації.

Розроблена нами методика передбачає залучення експертів з-поміж керівників і методистів ДЮСШ, працюючих тренерів-викладачів. Відмітимо, що у такому разі ми отримуємо змогу дослідити сутність ознак готовності майбутнього тренера-викладача до виховної роботи в ДЮСШ з позицій потенційних роботодавців.

Стандартизацію запропонованої методики експертного оцінювання проведено на вибірці майбутніх тренерів-викладачів (три навчальні групи спеціальності «Спорт (за ви-

дами)» факультету фізичного виховання і спорту ЗНУ (усього 49 респондентів)). Результати статистичної обробки отриманих даних представлені у таблиці 3.

Таблиця 3

Статистичні параметри розподілу «сирих» балів, отриманих у ході пілотних досліджень з нормування методики експертного оцінювання

Статистичні показники	Значення
Кількість (n)	49
Середнє (m)	13,35
Мінімум	4,0
Максимум	25
33,33 процентіль	11
66,66 процентіль	15
Стандартне відхилення (σ)	4,53
Асиметрія	0,39
Екссес	0,26

Статистичні показники, наведені у табл. 3, не свідчать на користь нормальності розподілу вибірки (зокрема, асиметрія і екссес мають достатньо великі значення). Тому, як і у попередніх випадках, серед методів стандартизації тесту знань нами обрано метод на основі визначення трьох рівнів, шляхом визначення 33,33, а також 66,66 процентіля [8].

Завдяки застосуванню означеного методу, визначено такі межі рівнів сформованості діяльнісного компоненту готовності майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи у ДЮСШ: високий рівень у студента фіксується в разі, коли у результаті експертного оцінювання він набирає 16 балів і більше; середній рівень фіксується у разі, коли він набирає від 11 до 15 балів включно; низький рівень відзначається коли студент набирає 10 або менше балів.

Спеціально відмітимо, що, на нашу думку, не зважаючи на організаційні труднощі, експертне оцінювання виступає найбільш доцільним і ефективним засобом встановлення ступеню сформованості поведінкового компоненту готовності майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи в ДЮСШ.

Отже, результати проведеного теоретичного пошуку, а також пілотних досліджень, отримали втілення у розробленій нами програмі оцінювання готовності майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи у ДЮСШ (табл. 4).

Таблиця 4

Програма оцінювання готовності майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи в ДЮСШ

Критерій	Показник	Методики оцінювання
Когнітивний	Уявлення про цільові орієнтири виховання юних спортсменів	Інтегральний тест знань
	Уявлення про методи, ситуації, а також етапи виховної роботи в ДЮСШ	
	Володіння термінологією	

Афективний	Упевненість у важливості і необхідності своєї виховної місії	Авторський опитувальник «Готовність тренера-викладача ДЮСШ до виховної роботи»
	Гуманне відношення до вихованців	
	Справедливість	
Поведін-ковий	Натхненність	Експертна оцінка тренувального заняття представниками професійного співтовариства на практиці
	Винахідливість ситуативна (кмітливність)	
	Наполегливість та послідовність	
	Організаційні здібності	
	Комунікабельність	

Особливо слід відзначити, що у дослідженні ми не визначаємо єдиного коефіцієнту готовності до виховної роботи. Це пов'язано, перш за все, із тим, що інтегрована оцінка позбавляє можливості визначення слабких та сильних сторін респондента, узагальнюючи його характеристику.

Відмітимо також, що складність використання описаних діагностичних засобів полягає в тому, що оцінювання готовності майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи в ДЮСШ має позадисциплінарний характер. На нашу думку, подолати цю складність дасть змогу проведення контрольних процедур під час виробничої практики студентів у 8-му семестрі. При цьому ми очікуємо, що використання описаних діагностичних засобів сприятиме рефлексії студентів, а включення до програми практики буде виконувати не тільки діагностичні функції, але й слугуватиме індикатором індивідуального професійного розвитку майбутніх тренерів-викладачів.

Висновки і перспективи (Discussion). Таким чином, проведені дослідження дозволили обґрунтувати систему оцінювання готовності майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи в ДЮСШ, а також встановити норми методик, які вона інтегрує. Зокрема, засобами оцінювання цієї готовності виступають:

- за когнітивним критерієм – розроблений автором тест знань, який має такі емпірично встановлені норми: високий рівень готовності до виховної роботи фіксується у студента в разі, коли неправильних відповідей відзначається 5 або менше; середній рівень – фіксується у разі, коли неправильних відповідей від 6 до 9 включно; низький рівень – відзначається, коли неправильних відповідей більше ніж 10;

- за афективним критерієм – авторський тест-опитувальник, який має такі емпірично встановлені норми: високий рівень готовності до виховної роботи фіксується у студента в разі, коли він набирає 69 балів і більше; середній рівень фіксується у разі, коли він набирає від 54 до 68 балів включно; низький рівень відзначається коли студент набирає 53 бали, чи менше;

- за діяльнісним критерієм – експертне оцінювання діяльності студентів у квазіпрофесійних ситуаціях. При цьому, отримані такі емпірично встановлені норми експертної оцінки: високий рівень у студента фіксується в разі, коли у результаті експертного оцінювання він набирає 16 балів і більше; середній рівень фіксується у разі, коли він набирає від 11 до 15 балів включно; низький рівень відзначається коли студент набирає 10 або менше балів.

Перспективи подальших досліджень полягають у проведенні експериментальної роботи з формування готовності майбутніх фахівців до виховної роботи в ДЮСШ, а також аналізу її результатів.

Список використаних джерел

1. Буренко М. С. Формування готовності майбутніх тренерів-викладачів до виховної роботи майбутніх тренерів-викладачів у процесі вивчення циклу професійно-орієнтованих дисциплін : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Буренко Марина Сергіївна. – Запоріжжя, 2012. – 224 с.

2. Воляннюк Н.Ю. Психологічні засади професійного становлення тренера-викладача : дис. на здобуття наук. ступеня д-ра психол. наук : спец. 19.00.01 / Наталія Юріївна Воляннюк. – К., 2006. – 411 с.
3. Ковальчук В.І. Теоретичні і методичні засади розвитку педагогічної майстерності майстрів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів у післядипломній освіті [Текст] : дис... докт. пед. наук: 13.00.04 / Ковальчук Василь Іванович ; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2008. – 460 арк.
4. Мазін В.М. Перспективні шляхи оцінки якості професійної діяльності тренерів-викладачів з позицій компетентнісного підходу / В.М. Мазін // Педагогіка формування творчої особистості у вищій та загальноосвітній школах : Зб. наук. пр. / Редкол.: Т.І. Сущенко (відп. ред.) та ін. – Київ-Запоріжжя. – 2010. – № 63. – С. 160-168.
5. Мазін В.М. Формування культури професійної самореалізації майбутніх учителів фізичного виховання : дис. ... канд.. пед. н. – 13.00.04 / В.М. Мазін. – Запоріжжя, 2008. – 222 с.
6. Нужина А.И. Развитие профессиональной компетентности тренера-преподавателя в муниципальном образовательном учреждении : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 / Анастасия Ивановна Нужина. – Магнитогорск, 2005. – 23 с.
7. Перепляотчиков Д. О. Підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту до організації діяльності ДЮСШ [Текст] : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Перепляотчиков Дмитро Олександрович ; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2011. – 20 с. : табл.
8. Попов О.А. Пример вычисления норм теста / О.А. Попов // Сайт «Статистика в психологии и педагогике». – Режим доступа: <http://psystat.at.ua/publ/2-1-0-24>.
9. Професійна освіта: Словник: навч. посіб. / Уклад. С.У. Гончаренко та ін.; За ред. Н.Г. Ничкало. – К.: Вища шк., 2000. – 380 с.
10. Сватъев А.В. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутнього тренера-викладача до професійної діяльності: дис. ... канд. пед. н.: спец. 13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти / Андрій В'ячеславович Сватъев. – Запоріжжя, 2013. – 564 с.
11. Сущенко Л.П. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту (теоретико-методологічний аспект) : автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04 / Л.П. Сущенко – Київ, 2003. – 46 с.
12. Фазлеев Н.Ш. Компетентно ориентированный подход к профессиональной подготовке педагога по физической культуре и спорту / Н.Ш. Фазлеев // Теория и практика физ. культуры. – 2005. – № 12. – С. 9–12.
13. Хазова С.А. Профессиональная компетентность специалистов по физической культуре и спорту как показатель их конкурентоспособности / С.А. Хазова // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 2008. – № 1.– С. 50–53.

References

1. Burenko, M. S. (2012) Formuvannia hotovnosti maibutnikh treneriv-vykladachiv do vykhovnoi roboty maibutnikh treneriv-vykladachiv u protsesi vyvchennia tsykladu profesiino-oriientovanykh dystsyplin [Formation of readiness of future coach-instructors for educational work during the study of a range of professionally oriented disciplines]. Zaporizhzhya, 224.
2. Volianiuk, N.Iu. (2006) Psykholohichni zasady profesiinoho stanovlennia trenera-vykladacha [Psychological bases for professional development of coach-instructor]. Kyiv, 411 .
3. Koval`chuk, V.I. (2008) Kovalchuk V.I. Teoretychni i metodychni zasady rozvytku pedahohichnoi maisternosti maistriv vyrobnychoho navchannia profesiino-tekhnichnykh navchalnykh zakladiv u pisladyplomnii osviti [Theoretical and methodological bases for development of pedagogical skills of experts of training of vocational-technical schools in terms of postgraduate education]. Zaporizhzhya, 460.
4. Mazin, V.M. (2010) Perspektyvni shliakhy otsinky yakosti profesiinoi diialnosti treneriv-vykladachiv z pozytsii kompetentnisnogo pidkhodu [Mazin V.M. Perspective ways of evaluation of professional activity of coach-instructors from the point of competence approach]. Pedagogy of development of creative personality at higher and secondary schools : Collection of scientific papers. Kyiv-Zaporizhzhya, 63, 160-168.

5. Mazin, V.M. (2008) Formuvannya kultury profesiinoi samorealizatsii maibutnikh uchyteliv fizychnoho vykhovannya [Building of culture of professional self-realization of future PE teachers]. Zaporizhzhya, 222.
6. Nuzhina, A.I. (2005) Razvytye professyonalnoi kompetentnosti trenera-prepodavatelya v munytsypalnom obrazovatelnom uchrezhdeny [Development of professional competence of coach-instructors at public educational institution]. Magnitogorsk, 23 s.
7. Pereplotchykov, D.O. (2011) Pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannya i sportu [Training of future coach-instructors for organizational activities at sports-schools]. – Zaporizhzhya, 20 s.
8. Popov, O.A. Primer vychisleniya norm testa [Example of calculation of test norms]. Available at <http://psystat.at.ua/publ/2-1-0-24>.
9. Goncharenko, S.U. (2000) Profesijna osvita [Professional education]. Kyiv : High school, 380.
10. Svatiev, A.V. (2013) Teoretychni i metodychni zasady pidhotovky maibutnoho trenera-vykladacha do profesiinoi diialnosti [Theoretical and methodological bases for training of coach-instructors for professional activity]. Zaporizhzhya, 564.
11. Sushchenko, L.P. (2003) Profesiina pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannya ta sportu (teoretyko-metodolohichni aspekt) [Professional training of future coach-instructors (theoretical-methodological aspect)]. Kyiv, 46 s.
12. Fazleev, N.Sh. (2005) Kompetentno orientirovannyiy podhod k professionalnoy podgotovke pedagoga po fizicheskoy kulturi i sportu [Competence-focused approach to professional training of PE instructors]. Theory and practice of physical education, 12, 9-12.
13. Hazova, S.A. (2008) Professionalnaya kompetentnost spetsialistov po fizicheskoy kulturi i sportu kak pokazatel ih konkurentosposobnosti [Theory and practice of physical education]. Physical culture: development, education, training, 1, 50–53.

СИСТЕМА ОЦЕНИВАНИЯ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ ТРЕНЕРОВ-ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ К ВОСПИТАТЕЛЬНОЙ РАБОТЕ В ДЮСШ

А.А. Надтока

***Аннотация.** Проанализированы последние публикации по проблематике подготовки студентов направления направления 6.010202 «Спорт» к воспитательной работе в детско-юношеских спортивных школах. Цель исследования - разработка системы оценки готовности будущих тренеров-преподавателей к воспитательной работе в детско-юношеских спортивных школах. Методы исследования: анализ литературы по определенной проблематике; пилотные исследования по установлению норм авторских методик. Представлены соответствующий авторский инструментарий построенный с учетом структурного анализа базовых категорий исследования: оценка, готовность, будущие тренеры-преподаватели, воспитательная работа, детско-юношеские спортивные школы. Эмпирически обоснованно нормы готовности будущих тренеров-преподавателей к воспитательной работе в детско-юношеских спортивных школах, содержащие по когнитивным критерию - разработан автором тест знаний, по аффективному критерию - авторский тест-опросник, которые имеют эмпирически установленные нормы: а за деятельностью критерию - экспертное оценки поведения студентов в квазипрофессиональных ситуациях. Перспективы дальнейших исследований заключаются в проведении экспериментальной работы по формированию готовности будущих специалистов к воспитательной работе в детско-юношеских спортивных школах, а также анализа ее результатов.*

***Ключевые слова:** оценивание, готовность, будущие тренеры-преподаватели, воспитательная работа, ДЮСШ.*

FUTURE COACH-INSTRUCTORS READINESS FOR WORK AT SPORTS SCHOOLS EVALUATION SYSTEM

O.O. Nadтока

Abstract. The latest releases that concern the problems of training of students of 6.010202 “Sports” direction for educational work at sports schools were the subject for analysis. It was determined the timeliness of methods development as for determination of level of readiness of future coach-instructors for educational work. The aim - to develop a system of evaluation of future coaches to educational work in youth sports schools. Methods: Analysis of literature on certain issues; pilot studies to establish copyright standards methods. The correspondent authoring tools are represented on the basis of structural analysis study basic categories: assessment, readiness, future coaches, educational work, youth sports school. Empiric method was used for grounding the norms of future coaches for educational work at sports schools evaluation system, containing by cognitive criteria - developed by the author test knowledge, according to affective criteria – an authorial questionnaire with the following empirically set norms, according to behavioral criterial – an expert evaluation of the students during improvised professional situations. Prospective lines of studies are determines to conduct experimental work on the formation of future specialists in educational work in youth sports schools, and analyze its results.

Keywords: evaluation, readiness, future coach-instructors, educational work, sports schools.

УДК 616-051+378.6

ЗМІСТ І СТРУКТУРА ТЕХНІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕДСЕСТЕР

А. Л. НЕВМЕРЖИЦЬКА,

аспірантка кафедри загальнотехнічних дисциплін

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

E-mail: alina_in84@mail.ru

Анотація. Робота присвячена проблемі вдосконалення теоретичної та практичної підготовки майбутніх фахівців медичної галузі. На засадах компетентнісного підходу розроблена методика навчання фундаментальних природничих дисциплін у медичних коледжах, яка спрямована на підготовку фахівців медичної галузі із врахуванням технічної складової їхньої професійної діяльності. Розкрито зміст та структуру технічної компетентності як системи теоретичних знань із фізико-математичних, технічних та фахових дисциплін.

Ключові слова: медична освіта, методика навчання, технічна компетентність, медична сестра.

Актуальність (Introduction). Розширення сфер використання сучасних технічних пристроїв у діагностичних та лікувальних процедурах і входження їх у повсякденну медичну практику актуалізує потребу формування готовності майбутніх молодших фахівців галузі охорони здоров'я до використання такої техніки у професійній діяльності. Чим краще підготовлений медичний працівник до виконання посадових обов'язків, тим коротший період адаптації його на робочому місці, і тим професійніше він проводить медичні маніпуляції з пацієнтом, а це визначає якість усієї системи медичного обслуговування населення в цілому. Однак для того, щоб підготувати медичний персонал до майбутньої професійної діяльності, необхідно чітко описати його професійну компетентність.

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent researches and publications). Формуванню професійної компетентності майбутніх спеціалістів різних галузей в цілому та технічної компетентності, як її складової, присвячена велика кількість досліджень останніх років. У роботі Мокіна Б. І. розглянуто проблемні питання форму-

---

© А. Л. Невмержицька, 2016